

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

ماشین‌های ثابت کشاورزی

(جلد اول)

رشتهٔ ماشین‌های کشاورزی

زمینهٔ کشاورزی

شاخهٔ آموزش فنی و حرفه‌ای

شمارهٔ درس ۴۸۱۱

۶۳۱	مریخ، فرشید
/ ۲	ماشین‌های ثابت کشاورزی (جلد اول) / مؤلف : فرشید مریخ. - تهران : شرکت چاپ و
م ۴۸۸ / م	نشر کتاب‌های درسی ایران، ۱۳۹۱.
۱۳۹۱	۱۷۴ ص. : مصور. - (آموزش فنی و حرفه‌ای : شمارهٔ درس ۴۸۱۱
	متون درسی رشتهٔ ماشین‌های کشاورزی، زمینهٔ کشاورزی.
	برنامه‌ریزی و نظارت، بررسی و تصویب محتوا : کمیسیون برنامه‌ریزی و تالیف کتاب‌های
	درسی رشتهٔ ماشین‌های کشاورزی دفتر برنامه‌ریزی و تالیف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و
	کاردانش وزارت آموزش و پرورش.

همکاران محترم و دانشآموزان عزیز:

پیشنهادات و نظرات خود را درباره محتوای این کتاب به نشانی
تهران-صندوق پستی شماره ۱۵۰۴۸۷۴/۴ دفتر برنامه‌ریزی و تأثیف آموزش‌های
فنی و حرفه‌ای و کاردانش، ارسال فرمایند.

info@tvoecd.sch.ir

پیام نگار(ایمیل)

www.tvoecd.sch.ir

وبگاه (وبسایت)

وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تأثیف : دفتر برنامه‌ریزی و تأثیف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش
نام کتاب : ماشین‌های ثابت کشاورزی (جلد اول) - ۳۵۸/۳۵

مؤلف : مهندس فرشید مریخ

اعضای کمیسیون تخصصی : دکتر علی محمد برقعی، مهندس ابراهیم آزاد، مهندس نبی الله مقیمی،
مهندس حمید احمدی، مهندس مجید بیرجندی و مهندس هوشنگ سردارینده

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع : اداره کل چاپ و توزیع کتابهای درسی
تهران: خیابان ایرانشهر شمالی- ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)
تلفن: ۰۹۲۶۱۱۶۱-۸۸۸۳۱۱۶۱، دورنگار: ۰۹۲۶۳۵۹، کدپستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وبسایت: www.chap.sch.ir

صفحه‌آرا : معصومه چهره‌آرا ضیابری

طراح جلد : طاهره حسن‌زاده

ناشر: شرکت چاپ و نشر کتابهای درسی ایران: تهران- کیلومتر ۱۷جاده مخصوص کرج- خیابان ۶۱ (داروپخت)
تلفن: ۰۵-۴۴۹۸۵۱۶۱، دورنگار: ۰۵-۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی: ۱۳۴۴۵/۶۸۴

چاپخانه : دانش پژوه

سال انتشار و توبت چاپ : چاپ یازدهم ۱۳۹۱

حق چاپ محفوظ است.

شابک ۵-۱۱۰۰-۰۵-۹۶۴ ISBN 964-05-1100-5

شما عزیزان کوشش کنید که از این وابستگی بیرون آید و احتیاجات
کشور خودتان را برآورده سازید، از نیروی انسانی ایمانی خودتان غافل نباشد
و از اتکای به اجانب پرهیزید.

امام خمینی(ره)

فهرست

مقدمه

۲	فصل اول: نقاله‌ها
۲	کلیات
۲	۱-۱-۱- نقاله‌تسمه‌ای
۴	۱-۱-۱- اجزای نقاله‌تسمه‌ای
۸	۱-۱-۱- اصول کار نقاله‌تسمه‌ای
۸	۱-۱-۱- ظرفیت
۸	۱-۱-۱- مشخصات فنی
۹	۱-۱-۱- راه اندازی
۹	۱-۱-۱- تنظیم
۱۰	۱-۱-۱- سرویس و نگهداری
۱۱	۱-۲- نقاله مارپیچی
۱۱	۱-۲-۱- اجزای نقاله مارپیچی
۱۴	۱-۲-۱- اصول کار نقاله مارپیچی
۱۶	۱-۲-۱- راه اندازی
۱۶	۱-۲-۱- سرویس و نگهداری

۱۶	۱_۳_۱- نقاله پیاله‌ای
۱۷	۱_۳_۱- اجزای نقاله پیاله‌ای
۱۹	۱_۳_۲- اصول کار نقاله پیاله‌ای
۲۰	۱_۳_۳- راه اندازی
۲۰	۱_۳_۴- تنظیم
۲۰	۱_۳_۵- سرویس و نگهداری
۲۰	۱_۴_۱- نقاله زنجیری
۲۰	۱_۴_۱- اجزای نقاله زنجیری
۲۳	۱_۴_۲- اصول کار نقاله زنجیری
۲۴	۱_۴_۳- راه اندازی
۲۴	۱_۴_۴- تنظیم
۲۴	۱_۴_۵- سرویس و نگهداری
۲۴	۱_۵_۱- نقاله بادی
۲۶	۱_۵_۱- اجزای نقاله بادی
۲۷	۱_۵_۲- اصول کار نقاله بادی
۲۸	۱_۵_۳- راه اندازی
۲۸	۱_۵_۴- سرویس و نگهداری

۳۰	فصل دوم: ماشین‌های بوخاری
۳۰	کلیات
۳۳	۲_۱- تمیزکننده گردبادی
۳۵	۲_۲- دستگاه بوخاری استوانه حفره‌دار
۳۵	۲_۲_۱- اجزای دستگاه بوخاری استوانه حفره‌دار
۳۶	۲_۲_۲- اصول کار استوانه حفره‌دار
۳۷	۲_۲_۳- راه اندازی
۳۸	۲_۲_۴- تنظیم
۳۹	۲_۲_۵- سرویس و نگهداری
۳۹	۲_۳- ماشین بوخاری

۳۹	۲-۳-۱	اجزای ماشین بوجاری
۴۳	۲-۳-۲	اصول کار ماشین بوجاری
۴۵	۲-۳-۳	راه اندازی
۴۵	۲-۳-۴	تنظیم
۴۸	۲-۳-۵	سرویس و نگهداری
۵۰	فصل سوم: تجهیزات پرورش طیور	
۵۰	کلیات	
۵۲	۳-۱	ماشین های جوجه کشی
۵۲	۳-۱-۱	ماشین جوجه کشی کوچک
۵۳	۳-۱-۲	ماشین های جوجه کشی بزرگ
۶۱	۳-۲	تجهیزات تهویه
۶۱	۳-۲-۱	هواکش روی دیوارهای جانبی
۶۲	۳-۲-۲	فن جت
۶۳	۳-۲-۳	پنکه های آویزی
۶۳	۳-۲-۴	کنترل هواکش ها
۶۴	۳-۳	تجهیزات خنک کننده
۶۵	۳-۳-۴	تجهیزات گرم کننده
۶۵	۳-۴-۱	مادر مصنوعی
۶۷	۳-۴-۲	کوره هوای گرم
۶۸	۳-۴-۵	آسیاها
۶۸	۳-۵-۱	آسیای چکشی
۷۰	۳-۵-۲	آسیای سنگی
۷۳	۳-۶	مخلوط کن ها
۷۳	۳-۶-۱	مخلوط کن عمودی
۷۵	۳-۶-۲	مخلوط کن افقی
۷۶	۳-۷	تجهیزات توزیع دان

۷۶	۳-۷-۱ - توزیع دان دستی
۷۸	۳-۷-۲ - دان خوری خودکار
۸۶	۳-۸ - تجهیزات توزیع آب
۸۷	۱-۸-۱ - آب خوری دستی
۸۷	۲-۸-۲ - آب خوری های خودکار
۹۳	۳-۹ - قفس ها
۹۳	۳-۹-۱ - قفس های مرغ های تخمگذار
۹۹	۳-۹-۲ - قفس های پرورش جوجه
۹۹	۳-۱۰ - نوک چین
۱۰۲	۳-۱۱ - دستگاه پر کن

۱۰۶	فصل چهارم: تجهیزات دامپروری
۱۰۶	کلیات
۱۰۶	۴-۱ - ماشین های تهیه خوراک
۱۰۷	۴-۱-۱ - کاه خردکن
۱۱۰	۴-۱-۲ - ماشین خوراکده خرد و مخلوط کن افقی
۱۱۴	۴-۱-۳ - ماشین خوراکده خرد و مخلوط کن عمودی
۱۱۵	۴-۲ - تجهیزات توزیع خوراک
۱۱۸	۴-۳ - تجهیزات توزیع آب
۱۱۹	۴-۴ - تجهیزات پاک کننده اصطبل
۱۱۹	۴-۴-۱ - تیغه پشت تراکتوری
۱۲۰	۴-۴-۲ - تیغه جمع آوری فضولات
۱۲۳	۴-۴-۳ - نقاله زنجیری
۱۲۴	۴-۴-۴ - جمع آوری فضولات مایع
۱۲۵	۴-۵ - ماشین شیردوش
۱۲۶	۴-۵-۱ - شیردوش ثابت
۱۴۰	۴-۵-۲ - ماشین شیردوش سیار
۱۴۱	۴-۵-۳ - شیرسروکن

۱۴۷	فصل پنجم: ماشین‌های درجه‌بندی و شست و شو کلیات
۱۴۷	۵-۱ - ماشین‌های درجه‌بندی
۱۴۷	۵-۱-۱ - ماشین‌های درجه‌بندی براساس اندازه
۱۵۳	۵-۱-۲ - دستگاه درجه‌بندی وزنی
۱۵۵	۵-۱-۳ - دستگاه‌های شست و شو
۱۵۵	۵-۲-۱ - ماشین شست و شوی غوطه‌وری
۱۵۷	۵-۲-۲ - ماشین شست و شوی استوانه‌ای
۱۵۸	۵-۲-۳ - ماشین شست و شوی تسمه‌ای
۱۵۸	۵-۳ - تونل خشک کن
۱۶۲	پیوست‌ها
۱۶۸	واژه‌نامه فارسی – انگلیسی
۱۷۱	واژه‌نامه انگلیسی – فارسی
۱۷۴	منابع

مقدمه

محصولات کشاورزی، با صرف هزینه و وقت زیاد تولید می‌شود. سپس مراحل مختلفی را طی می‌کند تا برای مصرف در بازار عرضه گردد. این مراحل، متناسب با محصولات مختلف، دارای ماشین‌ها و تجهیزات متفاوتی است. اکثر این ماشین‌ها به صورت ثابت در مزارع، کارگاه‌ها و واحدهای صنعتی مورد استفاده قرار می‌گیرند و مثل گاراژ، برای انجام شخم در مزرعه حرکت نمی‌کنند، از این‌رو، به عموم آن‌ها ماشین‌ها و تجهیزات ثابت زراعی گفته می‌شود.

از آنجا که پرورش دام و طیور، جزو فعالیت‌های کشاورزی هستند و ماشین‌ها و تجهیزاتی که در این فعالیت‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرند، شرایط فوق را دارند، از این‌رو این ماشین‌ها نیز، در این دسته‌بندی جای می‌گیرند.

ماشین‌ها و تجهیزات ثابت زراعی دارای انواع مختلف‌اند و تعداد آن‌ها نسبتاً زیاد است. برخی از آن‌ها ساده و برخی دیگر پیچیده هستند، ولی باید دقت شود که همگی آن‌ها در شرایط ایده‌آل کار کنند. در غیراین‌صورت، روی محصول تغییرات جبران‌ناپذیری ایجاد خواهد کرد. کار دقیق با این ماشین‌ها، مستلزم آشنایی کامل با قسمت‌های مختلف، تنظیم دستگاه، نحوه کار و سرویس و نگهداری آن است. در این کتاب سعی شده است، تا در حد امکان دیدگاه‌های علمی و کاربردی برخی از ماشین‌ها و تجهیزات ثابت زراعی بیان شود.

مدرسان محترم برای قابل درک کردن مطالب تئوری و عملی کتاب باید آن‌ها را با غنای بیشتر و عمق فراوان‌تر مطرح نمایند. به دلیل تعداد زیاد شکل‌ها و عدم وجود اکثر ماشین‌های مطرح شده کتاب در هنرستان‌ها و به منظور تفهیم بهتر داش آموزان، این درس باید با استفاده از لوازم کمک آموزشی مانند اسلالید یا نرم افزارهای رایانه‌ای پخش اسلالید (Power point) ارائه گردد. از این طریق ضمن افزایش کیفیت آموزش، زمان مورد نیاز برای آموزش نیز کاهش می‌یابد. در ضمن بازدید از ماشین‌های معرفی شده در کتاب امری الزامی است تا داش آموزان از تزدیک با موارد مطرح شده در کتاب به صورت عملی آشنا شوند.

این کتاب شامل پنج فصل است که در هر فصل، ماشین‌های مربوط به یک فعالیت، معرفی شده است. این معرفی شامل آشنایی با قطعات و نحوه کار ماشین و سرویس و نگهداری آن می‌باشد. سعی شده است تا مطلب مندرج، به گونه‌ای تنظیم شود که هنرجویان پس از یادگیری و کاربست مطلب بتوانند به صورت مستقل از ماشین‌های مذکور استفاده کرده و نسبت به نگهداری آنها اقدام نمایند.

مؤلف